

עובדות והנהגות תפילה לבית בריסק רמא

מנהג החכמים

בתכריך כתביו של הגאון רבי דוד מלינובסקי זצ"ל, הביא כדלהלן:
פעם אחת כשהגעתי לביתו של מרן הגרייז זצ"ל, היה זה בזמן שהתפלל מנחה מעוטף בטלית, ומעוטר בתפילין כדרכו, והרגשתי בחרדתו לכל מנהג...
כשגמר תפילתו אמר "אל תירא מפחד" וכו', וחלץ את התפילין, לפני שקיפל אותם הוריד את מכסה הקרטון ונישק את התפילין... [ויעוין בשו"ע אור"ח סו"ס פ"ח שכתב "ומנהג החכמים לנשק התפילין בשעת הנחתן ובשעת חליצתן"].

★ ★ ★

באותה שעה ישב לפניו אחד מבניו שליט"א, ושוחחו אודות ספר חדש שיצא לאור, הביקורת סבבה סביב הענין שהמחבר הרשה לעצמו להתעטף באצטלא שאינה שלו, והדפיס בשמו חידושים של אחרים... מרן הגרייז זצ"ל דיבר קשות, והוסיף בהזדמנות זו דברי בקורת על מחבר אחר, אשר גם הוא נתפס באותה קלקלה....

אחי"ח 1234567

ספירת העומר

ראיתי בתכריך כתביו של הגאון רבי משה מאיר פרג שליט"א:
אחד מתלמידי מרן הגרייז זצ"ל נסתפק מהו היום בספירת העומר, וספר ב' הימים מספק... ואמר מרן הגרייז שיצא... וכשאמרו לו שבעל "הדבר אברהם" אומר שלא יצא, כיון דספירה היינו בידיעה, ולא בספק... אמר מרן הגרייז "מדוע צריך לחפש כאן סברות חדשות?".

כתר יתנו לך

סיפר לי הרב ר' נחום אפל שליט"א, שהיה נוהג להתפלל בבית מרן הגרייז עם אביו הגאון ר' מרדכי אפל זצ"ל, מידי שבת בשבתו:
מול ביתו של מרן הגרייז ברח' פרס, מעל משרדי "אגודת ישראל", היה בית הכנסת, ובו היה מתקיים מנין בנוסח ספרד, ושם היו מתחילים התפילה מידי שבת בשעה 7.30

ובעיני ראיתי כמה וכמה פעמים, איך שמרן הגרייז זצ"ל היה מכוין להכנס לחדר אשר משם היה אפשר לשמוע היטב את תפילתם, בדיוק בשעה שעפ"י השערות יאחזו המנין ההוא בתפילת מוסף, והיה ממתין שיאמרו "קדושה", ואז היה אומר ביחד איתם "כתר יתנו לך ה' אלוהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל הווצי מטה" וכו'.

רמב עובדות והנהגות תפילה לבית בריסק

למחבר חסידות

ואנחנו כורעים

סיפור לי גאון אחד שליט"א, בן בית אצל מרן הגרי"ז זצ"ל, החפץ בעילום שמו:

בראש השנה כאשר היה מתפלל שמונה עשרה של תפילת מוסף בלחש, והיה מגיע באמירת "עלינו לשבח" – ל"ואנחנו כורעים ומשתחוים" היה כורע כריעה, כמו הכריעות בתפילת שמונה עשרה בחזרת הש"ץ.

לפסוע בצד המתפלל

סיפור לי גאון אחד שליט"א, בן בית אצל מרן הגרי"ז זצ"ל, החפץ בעילום שמו:

שאלו פעם למרן הגרי"ז זצ"ל מה הדין באחד שמתפלל עומד מאחוריו, ואינו יכול לפסוע... ושאלו אם אפשר להגיד חזרת הש"ץ בלא פסיעות...

וענה שזה אי אפשר, ואמר דבשעת הדחק כזו שכל הציבור מחכים, אפשר להקל לפסוע בצד המתפלל, ולא כנגד פניו ממש.

במקום ההוא קשה...

שמעתי מגאון אחד שליט"א:

פעם שאלה הרבנית אשת מרן הגרי"ח זצ"ל למרן הגרי"ח, מדוע בסידור מובא לפני תפילת "אל ארך אפיים" – "ואלו הימים שאין אומרים בהם אל ארך אפיים וכו' ערב יום כיפור" וכו'. ושאלה לשם מה נכתב הדבר, הרי בידוע שאין יום הכיפורים יכול לחול בימי שלישי ושישי, וא"כ ערב יום כיפור אינו יכול לחול בימי שני וחמישי, וא"כ לשם מה נכתב הדבר שאין אומרים "אל ארך אפיים", והרי ממילא אינו יוצא בימים האלו...

ענה לה מרן הגרי"ח זצ"ל, "באמת הינך צודקת, אולם מה שנכתב כאן הוא כדי שנדע, שבערב יום כיפור אין אומרים למנצח מזמור דוד, לפני ובא לציון..."

הלכה הרבנית אשת מרן הגרי"ח זצ"ל וחיפשה בסידור, ומצאה שגם לפני "למנצח מזמור לדוד" כתוב שלא לומר בערב יום כיפור, וא"כ הדרא הקושיא מדוע כתוב כן לפני "אל ארך אפיים"...

אמר לה מרן הגרי"ח זצ"ל, "דארטען איז שווער" ... ["שם הדבר קשה"...] היינו השאלה היא מדוע לפני "למנצח מזמור לדוד" כתוב כן... שכן כבר נכתב הדבר לפני "אל ארך אפיים"...

עבודת ה'

מבין עובדות

לו היינו יודעים ענוה מהי!

סיפר לי הגאון רבי חיים ברום שליט"א, מה ששמע מהרב מחרקוב זצ"ל, שהיה מתלמידיו וממקורביו של מרן הגרייז זצ"ל: בשבת אחת אחר הצהריים, שאל הרב מחרקוב זצ"ל את מרן הגרייז, מה הביאור בדברי הגמ' בסוטה [מ"ט ע"ב] "משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא, אמר ליה רב יוסף לתנא, לא תיתני ענוה דאיכא אנא". ולכאורה הוי סתירה בין דברי המשנה לדברי הגמ'...

ואמר מרן הגרייז זצ"ל כהאי לי שנא, "אנחנו לא יודעים מהי ענוה, ועל כן הדבר נראה לנו כסתירה... לו היינו יודעים מהי ענוה, היינו מבינים שאין כאן סתירה, ולא היינו שואלים שאלות..."

והוסיף לי בזה הגאון רבי ברוך רב פוברסקי שליט"א, [מראשי ישיבת פוניבז'] שהיה נוכח בשעת מעשה:

שהרב מחרקוב זצ"ל אמר למרן הגרייז זצ"ל, שכל השנים היה מתקשה בהבנת דברי הגמ', עד שראה שהמהרש"א מתקשה בדבר, ישב מרן הגרייז וחייך... וביקש את הגמ' לעיין בפנים, לאחר מכן אמר "ידעתי שהמהרש"א לא שואל את זאת... רק רציתי להיות בטוח... ואכן רואה אני שצדקתי... המהרש"א לא שואל את זאת..."

ומה באמת שואל המהרש"א, המשיך ואמר מרן הגרייז, "הרי כתוב יהללך זר ולא פיך, וא"כ איך ר' יוסף אומר כך על עצמו... שבחים שכאלו..." ומתוך המהרש"א "לאוקמי גירסא שאני", ואז הרי זה מותר... על כל פנים את הקושיא שלכם הוא איננו שואל....

